

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (6)

Datum
2024-12-03

Diarienummer
14626-2024

Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över remiss om betänkandet Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster (SOU 2024:64)

Er beteckning: Fö2024/01550

Sammanfattning

Länsstyrelsen Norrbotten välkomnar ambitionen att stärka motståndskraften hos kritiska verksamhetsutövare (CER-direktivet) i Europeiska unionen. Vi ser även positivt på ett tillkommande tillsynsuppdrag och att samstämmighet eftersträvas i implementeringen av EU:s CER-direktiv och direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen (NIS2).

Länsstyrelsen bedömer att det jämfört med NIS2-direktivet föreligger liknande problematik avseende tillsyn över länsstyrelser enligt CER-direktivet. Problematiken kopplat till CER-direktivet anses dock vara något mindre betydande än problematiken som redogörs för i Länsstyrelsens remissyttrande avseende nya regler om cybersäkerhet (delbetänkandet SOU 2024:18). Vidare anser Länsstyrelsen att utredningens förslag på utformning hur tillsynsansvariga länsstyrelser ska utöva tillsyn över varandra är mer lämpligt än vad som tidigare föreslogs i delbetänkandet.

Länsstyrelsen lämnar i det följande synpunkter på utredningens förslag och bedömningar.

5.3.3 Undantag för åtgärder enligt andra regelverk med motsvarande verkan

Länsstyrelsen delar utredningens förslag och ser det som viktigt att regeringen ges möjlighet att i föreskrifter ange vilka bestämmelser om riskbedömning, åtgärder för motståndskraft, bakgrunds-kontroller och incidentrapportering som har motsvarande verkan. Ju

tydligare det kan anges desto bättre så att det inte lämnas öppet för olika bedömningar.

5.3.4 Undantag för brottsbekämpning och Sveriges säkerhet

Länsstyrelsens uppfattning är att en större del av den offentliga sektorn borde omfattas av denna lag. Detta i syfte att på ett bredare plan öka motståndskraften i samhällsviktiga tjänster. Vidare bedömer Länsstyrelsen att det skulle underlätta tillämpningen och öka acceptansen för regelverket om fler aktörer omfattades av lagens tillämpningsområde.

Länsstyrelsen anser därför att undantag inte bör göras för myndigheter som till övervägande del bedriver säkerhetskänslig eller brottsbekämpande verksamhet. Även för det fall en verksamhetsutövare bedriver säkerhetskänslig verksamhet eller brottsbekämpning krävs god motståndskraft.

Utredningen föreslår undantag för uppgiftsskyldigheter rörande uppgifter som omfattas av säkerhetsskyddslagen samt att tillsynsmyndigheterna får begränsade undersökningsbefogenheter för sådana delar av områden, lokaler eller andra utrymmen där säkerhetskänslig verksamhet bedrivs. Detta kan enligt Länsstyrelsen ses som tillräckligt kompensande kontroller för att motverka att säkerhetskänslig verksamhet äventyras.

6.2.1 Begreppen samhällsviktig tjänst kontra samhällsviktig verksamhet

Länsstyrelsen delar utredningens beskrivning av utmaningarna med likheterna och olikheterna mellan begreppen samhällsviktig tjänst kontra samhällsviktig verksamhet och de otydligheter som detta skapar.

Länsstyrelsen instämmer med utredningens bedömning av att det i framtiden finns ett stort värde att se över direktivens koppling till det svenska beredskapssystemet, samt möjligheten till att ensa såväl begrepp och sektorer som träffas av olika regelverk.

8.1 Skyldighet att genomföra riskbedömning

I utredningen lyfts det fram att det kan finnas synergier mellan, samt skäl att samordna, uppdatering av säkerhetsskyddsanalys och

genomförande av riskbedömning enligt föreslagen reglering. Länsstyrelsen hade gärna sett en bedömning i utredningen huruvida det kan finnas synergier och samordningsvinster även mellan risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) som görs enligt förordning (2022:524) om statliga myndigheters beredskap och riskbedömningen enligt CER-direktivet.

Vidare bedömer Länsstyrelsen att det finns anledning att se över möjliga beståndsdelar i riskbedömningen som överlappar med RSA, och därför också kan ha motsvarande verkan i befintliga regelverk (se också 5.3.3 i yttrandet). Eventuellt kan även tidsintervall för rapportering av RSA och riskbedömning med fördel synkroniseras. Det är möjligt att samordning mellan riskbedömning enligt CER-direktivet och RSA kan vara värdefullt för flera aktörer som har skyldighet att genomföra dem.

8.3 Incidentrapportering

Kritiska verksamhetsutövare ska enligt utredningens förslag utan onödigt dröjsmål rapportera incidenter som medför eller kan medföra en betydande störning i tillhandhållandet av samhällsviktiga tjänster.

Länsstyrelsen anser att begreppet *kan medföra* bör förtydligas så långt det är möjligt i framtida föreskrifter. Detta för att undvika skillnader i tolkning bland tillsynsmyndigheter och verksamhetsutövare.

Länsstyrelsen ställer sig positiv till att MSB föreslås bli mottagare för incidentrapportering enligt både CER- och NIS2-direktivet. Länsstyrelsen vill dock uppmärksamma faktumet att det kommer ställas flera krav på incidentrapportering när CER- och NIS2-direktiven blir svensk lag. Enligt 4 § i säkerhetskyddsförordningen (2021:955) ska verksamhetsutövare exempelvis anmäla vissa IT-incidenter. Länsstyrelsen bedömer att dessa nya skyldigheter till incidentrapportering kan medföra ett behov att tydliggöra när och hur olika incidenter ska rapporteras samt till vilken mottagare.

9.3.2 Syftet med bakgrundskontroll

Utredningen föreslår att bakgrundskontroll endast ska göras för befattningar som kan orsaka mer än ringa skada på den samhällsviktiga tjänsten. Utredningen konstaterar i kapitel 9.3.3 att det begrepp som ska användas är ringa skada och att det "ansluter till etablerad begreppsanvändning inom svensk rätt". Länsstyrelsen

förordar dock att begreppet *ringa skada* förtydligas och exemplifieras ytterligare i framtida föreskrifter.

10.3.7 Offentlig förvaltning

Som framgår av utredningen så avstyrkte länsstyrelserna i tidigare remissyttrande avseende nya regler om cybersäkerhet (delbetänkandet SOU 2024:18) att utpekade länsstyrelser ska utöva tillsyn över resterande länsstyrelser. Detta med motiveringen att länsstyrelserna har gemensam IT-drift och gemensamma strukturer för informationssäkerhet, utveckling och verksamhetsprocesser. Utredningens förslag var att tillsynsansvariga länsstyrelser skulle utöva tillsyn över resterande länsstyrelser samt korsvis tillsyn över varandra.

Av betydelse för tillsyn enligt CER-direktivet har länsstyrelserna en gemensam förvaltningsorganisation av verksamhetsområden som inkluderar gemensamma arbetsutskott, nätverk, processer, rutiner, projekt, resurser och system. Gemensamt arbete bedrivs dessutom inom respektive civilområde.

Länsstyrelsen bedömer därför att det jämfört med NIS2-direktivet föreligger liknande problematik avseende tillsyn över länsstyrelser enligt CER-direktivet. Problematiken kopplat till CER-direktivet anses dock vara något mindre betydande än den som redogörs för i ovan nämnda remissyttrande avseende nya regler om cybersäkerhet.

Vidare anser Länsstyrelsen att utredningens förslag (slutbetänkande SOU 2024:64) på utformning hur tillsynsansvariga länsstyrelser ska utöva tillsyn över varandra är mer lämpligt ur ett tillsynsperspektiv, än förslaget i delbetänkandet (SOU 2024:18). Aktuellt förslag i slutbetänkandet innebär en utformning där tillsynsansvariga länsstyrelser inte utövar en korsvis tillsyn över varandra, som föreslogs i delbetänkandet, utan i stället liknande en ring.

Slutligen instämmer Länsstyrelsen i förslaget att om regeringen beslutar att en *annan myndighet* ska utöva tillsyn över länsstyrelserna så ska det då vara samma myndighet som utövar tillsyn enligt både lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare samt lagen om cybersäkerhet.

14.6 Sanktionsavgiften för enskilda verksamhetsutövare ska höjas

Länsstyrelsen instämmer i utredningens förslag att i säkerhetsskyddslagen höja sanktionsavgiften för enskilda verksamhetsutövare. Det är rimligt att beloppsintervallet för sanktionsavgifter enligt säkerhetsskyddslagstiftningen i vissa delar är större än motsvarande beloppsintervall i lagen om motståndskraft hos kritiska verksamhetsutövare samt lagen om cybersäkerhet.

15.5.2 Ekonomiska konsekvenser för tillsynsmyndigheterna

Länsstyrelsen anser att vid beräkning av anslag till tillsynsmyndigheterna bör hänsyn även tas till tidsåtgången för resor vid platstillsyner. Detta eftersom Länsstyrelsens tillsynsansvar omfattar ett stort geografiskt område.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsen bedömer att det på ett heltäckande och samlat sätt bör beskrivas hur CER- och NIS2-regleringarna förhåller sig till säkerhetsskyddslagstiftningen. Det kan förslagsvis göras med hjälp av vägledningar som beskriver viktiga likheter, skillnader och gränsytor mellan lagstiftningarna. I detta yttrande har incidentrapportering (8.3) lyfts fram i sammanhanget. Vägledning kan också omfatta stöd i att uppnå ett rimligt skydd. Vägledningarna behöver sannolikt tas fram i samverkan mellan olika ansvariga myndigheter. Denna form av stöd kan bidra till att minska risken för fragmentering på området och ytterligare öka effekten av regleringarna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med handläggare Emil Mäki som föredragande. I beredningen av ärendet har enhetschef Anders Öhlund medverkat. I den slutliga handläggningen har också handläggare Jessica Pettersson, handläggare Sandra Schylander och handläggare Hanna Mörtberg medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kopia till:
alfred.pucek@regeringskansliet.se